

Teresa Kacperczyk-Baran

WYNIKI BADANIA CZUŁOŚCI NADZORU NAD CHOROBYMI ZAKAŻNYMI NA TERENIE DZIAŁALNOŚCI PSSE W ZWOLENIU

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zwoleniu
Dyrektor: Teresa Kacperczyk-Baran

Celem pracy była ocena skuteczności czułości nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2005 r. w porównaniu do okresu 2000-2004 po podjętych działaniach zmierzających do poprawy zgłaszalności chorób zakaźnych.

Słowa kluczowe: choroby zakaźne, zgłaszalność, nadzór

Key words: infectious diseases, notification, registration and surveillance

WSTĘP

Obowiązek zgłaszania chorób zakaźnych do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) wynika z określonych przepisów prawnych (Ustawa o chorobach zakaźnych i zakażeniach – Dz.U.01.126.1384). Informacje o chorobach zakaźnych podlegających zgłoszeniu do PSSE pozwalają na śledzenie zachorowalności na choroby zakaźne, zastosowanie właściwych środków profilaktycznych chroniących przed ich rozprzestrzenianiem, jak również służą do bieżącej oceny sytuacji epidemiologicznej w regionie i w kraju.

MATERIAŁ I METODY

Praca jest kontynuacją oceny czułości nadzoru nad chorobami zakaźnymi przedstawionej w Przeglądzie Epidemiologicznym Nr 3/2005.

Ponownie przeprowadzono analizę zgłaszalności chorób zakaźnych przez placówki podstawowej opieki zdrowotnej na terenie pięciu gmin tj. w czterech większych ośrodkach zdrowia i jednej poradni rejonowej składającej się z poradni dla dzieci i poradni dla osób dorosłych.

Badania miały charakter wybiórczy i przekrojowy, nie obejmowały gruźlicy i chorób wenerycznych oraz chorób zakaźnych, zgłaszanych przez inne placówki służby zdrowia (poradnie specjalistyczne, szpitale, prywatne praktyki lekarskie). W analizie nie uwzględniono również zachorowań na grypę (zgłaszalność w latach 2000-2004 – 88%, w roku 2005 – 100%).

Liczby odnotowanych przypadków chorób zakaźnych w dziennych rejestrach przyjęć pacjentów (numery statystyczne wg ICD-10) porównywano z liczbą przypadków zarejestrowanych w rejestrach chorób zakaźnych w tych placówkach i zgłoszonych do PPIS. Badania przeprowadzono dwukrotnie za I i II półrocze 2005 r.

WYNIKI I ICH OMÓWIENIE

W tabeli I porównano liczby zachorowań na choroby zakaźne zarejestrowane w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) z liczbą przypadków chorób zakaźnych zgłoszonych do PPIS w latach 2000-2005, a w rycinie 1 odsetki zgłoszonych zachorowań do PPIS.

Z przeprowadzonej uprzednio analizy zgłaszalności wynikało, że placówki służby zdrowia w latach 2000-2004 zgłosiły średnio 32% chorób zakaźnych podlegających rejestracji.

Zaobserwowano dużą rozbieżność w dokonywaniu zgłoszeń zarejestrowanych przypadków chorób między poszczególnymi placówkami od 2,4% do 51,6% (tab. II). Nie obserwowano istotnych różnic między niepublicznymi a publicznymi placówkami służby zdrowia.

W związku z tak zróżnicowaną zgłaszalnością zachorowań na choroby zakaźne przez poszczególne placówki, na przełomie 2004-2005 wystosowano pisma pokontrolne do placówek POZ informujące:

- o niepełnej zgłaszalności chorób z wyszczególnieniem, ilu przypadków zachorowań nie zgłoszono z danej placówki,
- przypominające o terminowym przesyłaniu zgłoszeń i o dokładnym wypełnianiu formularzy zgłoszeń.

Zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej polecono podjęcie działań zmierzających do usunięcia tych uchybień.

W wyniku podjętych działań w placówkach zaobserwowano zdecydowaną poprawę zgłaszalności zachorowań w I półroczu 2005r. (z wyjątkiem jednej placówki, która zgłosiła zaledwie 29,2%), tj. od 68% do 99,5% (średnia zgłaszalność w tym okresie wynosiła 80,8 %).

W II półroczu liczba zachorowań na choroby zakaźne zgłaszane przez placówki POZ uległa obniżeniu – średnio zgłoszono 58,8% przypadków. W dalszym ciągu obserwowano dużą rozbieżność w zgłaszalności między poszczególnymi placówkami od 23,5% do 78,3% (tab. II i ryc. 2). Ogółem w 2005 roku do PPIS zgłoszono 71,6% chorób zakaźnych (tab. I i ryc. 1).

Podobnie jak w latach 2000-2004, w roku 2005 zgłoszono 100% zachorowań, których zgłoszenie wymagało podjęcia dodatkowych działań (dochodzenie epidemiologiczne) np. wirusowe zapalenia wątroby.

W II półroczu 2005 r., jak wynika z tabeli III i ryciny 3, zaobserwowano duży spadek zgłaszalności, po obserwowanej zdecydowanej poprawie w I półroczu. Poprawa dotyczyła chorób, które w poprzednich latach nie były zgłaszane w ogóle lub w niewielkim odsetku np.: robaczyce, grzybice (ryc. 4).

Analogicznie jak w latach poprzednich, w 2005 r. w wysokim odsetku zgłaszano większość zachorowań na choroby wieku dziecięcego np. ospę wietrzną (ryc. 4).

W 2005 r. zarejestrowano 3 przypadki krztuśca, natomiast w latach 2000-2004 nie

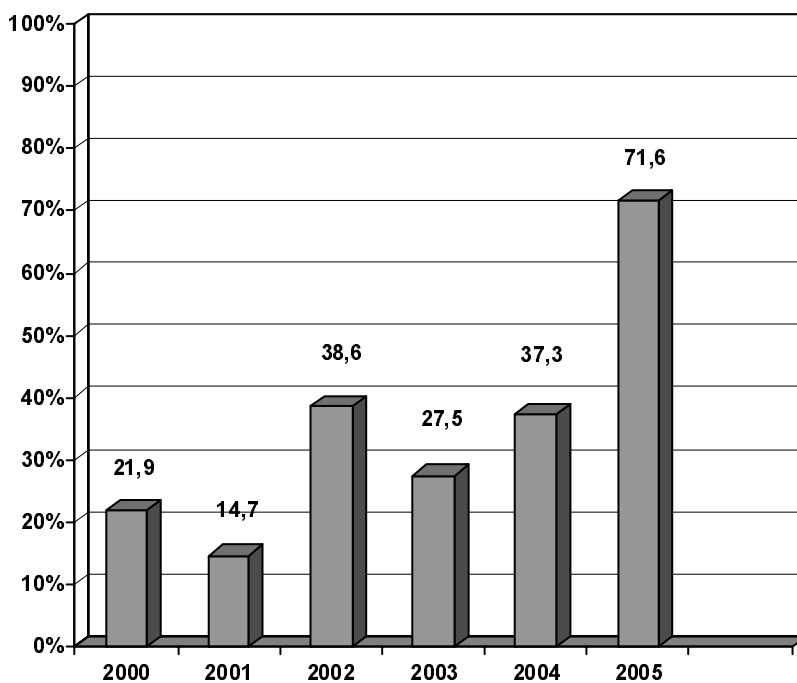
Tabela I. Porównanie liczby zachorowań na choroby zakaźne zarejestrowanych w POZ z liczbą przypadków zgłoszonych do PPIS

Table I. The comparison of number of infectious diseases registered in POZ with number and percentage of diseases notified to PPIS

2000			2001			2002			2003			2004			2005		
R ^x		Z ^{xx}	R		Z	R		Z	R		Z	R		Z	R		Z
l	l	%	l	l	%	l	l	%	l	l	%	l	l	%	l	l	%
301	66	21,9	197	29	14,7	634	245	38,6	433	119	27,5	667	249	37,3	465	333	71,6

R – liczba zarejestrowanych chorób w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) (Registration)

Z – liczba zgłoszonych zachorowań do PPIS (Notification)

Ryc. 1. Odsetek zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne do PPIS w latach 2000-2005

Fig. 1. The percentage of notified to PPIS cases of infectious diseases in years 2000-2005

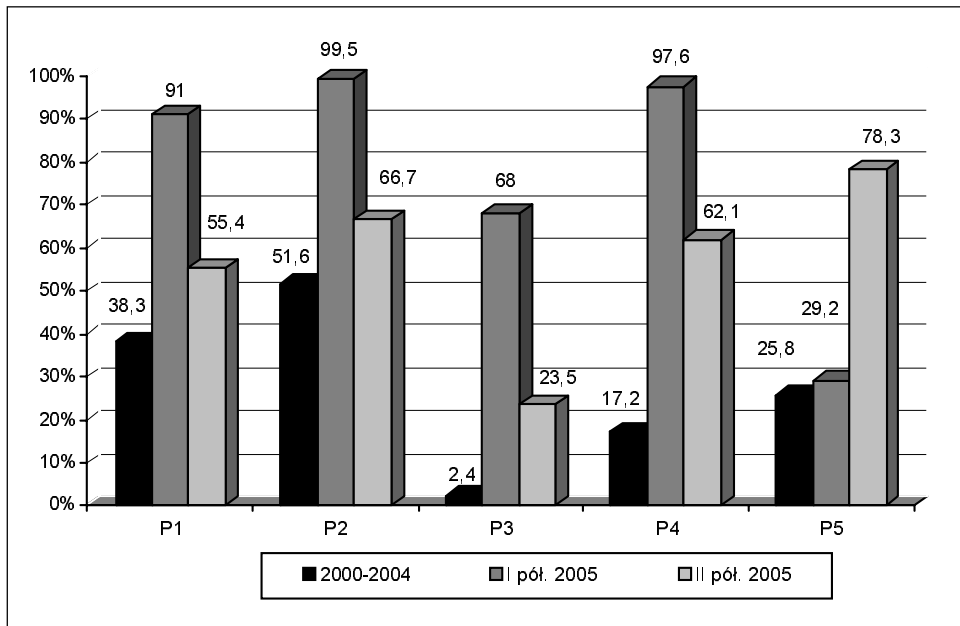
Tabela II. Rejestracja chorób zakaźnych w placówkach POZ, a zgłaszalność w latach 2000-2004 w porównaniu do I i II półrocza 2005

Table II. The registration of infectious diseases in outposts of POZ and notification in years 2000-2004 compared to the first and the second half of 2005

P	Lata 2000-2004			I półrocze 2005 r.			II półrocze 2005 r.			Rok 2005		
	R		Z	R		Z	R		Z	R		Z
	l	l	%	l	L	%	l	l	%	l	l	%
P1	979	375	38,3	89	81	91	83	46	55,4	172	127	73,8
P2	428	221	51,6	67	66	99,5	42	28	66,7	109	94	86,2
P3	330	8	2,4	25	17	68	17	4	23,5	42	21	50
P4	274	47	17,2	42	41	97,6	29	18	62,1	71	59	83,1
P5	221	57	25,8	48	14	29,2	23	18	78,3	71	32	45,1
Razem	2232	708	31,7	271	219	80,8	194	114	58,8	465	333	71,6

R – rejestracja (Registration)

Z – zgłaszalność (Notification)

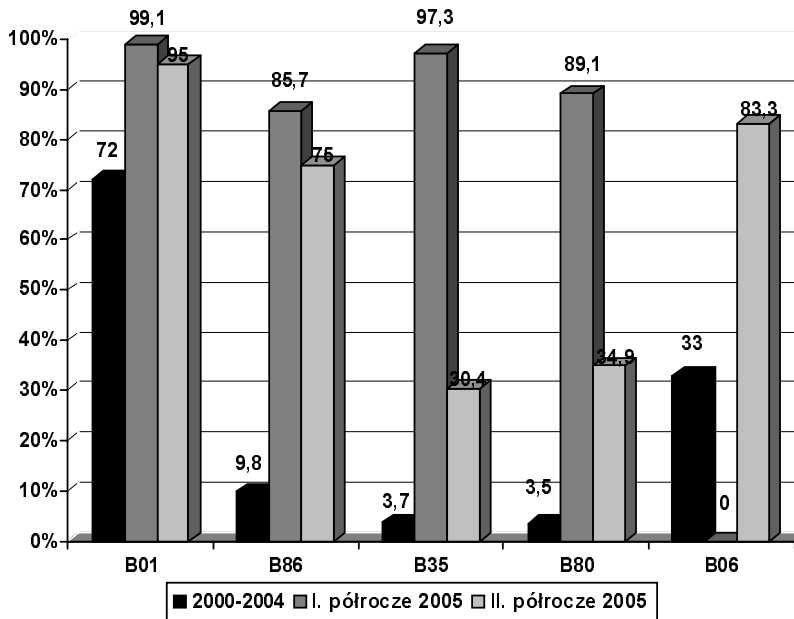
Ryc. 2. Odsetki zgłoszonych przypadków chorób zakaźnych przez poszczególne placówki w latach 2000-2004 oraz w I i II półroczu 2005

Fig. 2. The percentage of cases of infectious diseases notified by individual outposts in years 2000-2004 and the first and the second half of 2005

Tab e l a III. Porównanie zgłaszalności poszczególnych chorób zakaźnych zarejestrowanych w POZ (zgodnie z klasyfikacją ICD 10) z liczbą i odsetkiem zgłaszalności do PPIS w 2005r. w rozbięciu na I i II półrocze)

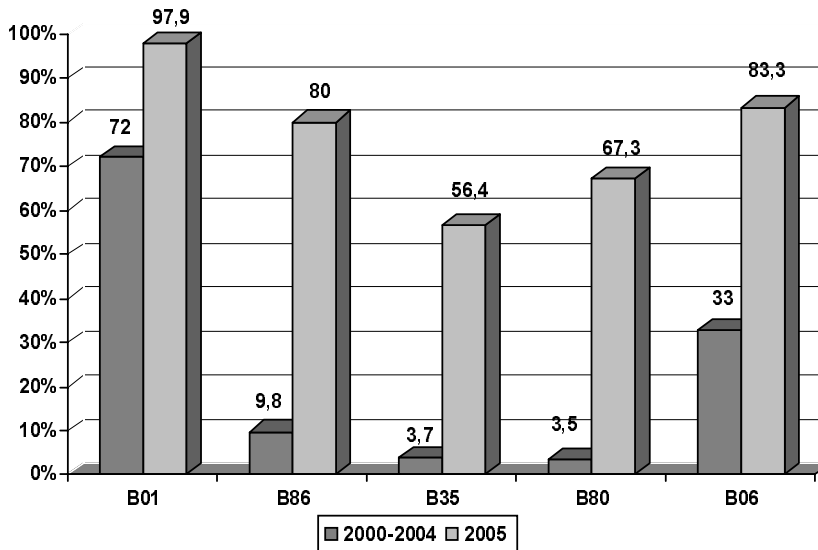
Table III. The comparison of notification of particular infectious diseases registered in POZ (according to ICD 10 classification) with the number and percentage of notification to PPIS in the first and the second half of 2005

Choroby wg ICD-10	I półrocze 2005 r.			II półrocze 2005 r.			Razem 2005 r.		
	liczba zachorowań odnotowanych w placówce	liczba zachorowań zgłoszonych do PPIS	%	liczba zachorowań odnotowanych w placówce	liczba zachorowań zgłoszonych do PPIS	%	liczba zachorowań odnotowanych w placówce	liczba zachorowań zgłoszonych do PPIS	%
A.02	-	-	-	1	0	0	1	0	0
A.04	-	-	-	1	1	100	1	1	100
A.09	1	0	0	1	0	0	2	0	0
A.38	-	-	-	4	4	100	4	4	100
A.46	-	-	-	1	0	0	1	0	0
B.01	108	107	99,1	40	38	95	148	145	97,9
B.06	-	-	-	6	5	83,3	6	5	83,3
B.19	-	-	-	1	0	0	1	0	0
B.26	22	22	100	25	25	100	47	47	100
B.35-49	16	15	93,7	23	7	30,4	39	22	56,4
B.77	13	8	61,5	7	6	85,7	20	14	70
B.80	64	57	89,1	43	15	34,9	107	72	67,3
B.86	7	6	85,7	8	6	75	15	12	80
B.85	-	-	-	4	4	100	4	4	100
J.12 J.14-18	39	3	7,7	29	3	10,3	68	6	8,8
B.68	1	1	100	-	-	-	1	1	100
RAZEM	271	219	80,8	194	114	58,8	465	333	71,6

Ryc. 3. Porównanie zgłaszalności wybranych chorób w latach 2000-2004 i I i II półrocza 2005 na obszarze działalności PPIS Zwoleń

Fig. 3. The comparison of notification of selected diseases in years 2000-2004 and the first and second half of 2005 on the territory of PPIS Zwoleń

B01 – ospa wietrzna, B86 – świerzp, B35 – grzybice, B80 – owsica, B06 – różyczka

B01 – varicella, B86 – scabies, B35 – mycosis, B80 – oxyuriasis, B06 – rubella

Ryc. 4. Porównanie zgłaszalności wybranych chorób w latach 2000-2004 i 2005 na obszarze działania PPIS Zwoleń

Fig. 4. The comparison of notification of selected diseases in 2000-2004 and 2005 on territory of PPIS Zwoleń

rozpoznano i nie zgłoszono żadnego zachorowania na krztusiec, pomimo obserwowanego wzrostu liczby tych zachorowań na terenie całego kraju (przypadki o lekkim przebiegu być może nie były diagnozowane).

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W przeprowadzonej analizie zgłaszalności chorób zakaźnych do PPIS wynika, że działania podjęte na przełomie 2004-2005 przez PPIS, mające na celu poprawę zgłaszalności, przyniosły efekt krótkotrwały i dotyczyły I półrocza 2005 r.

Pogorszenie zgłaszalności w II półroczu 2005, być może wynikało z faktu, że po przeprowadzonych kontrolach po I półroczu, w placówkach pozostawiono tylko protokoły po-kontrolne. Spowodowało to „uspienie czujności” POZ w zgłaszaniu chorób. Istnieje konieczność czynnego i stałego monitoringu zgłaszalności zachorowań na choroby zakaźne oraz ponownego rozpatrzenia listy jednostek chorobowych podlegających obowiązkowemu zgłaszaniu.

T Kacperczyk-Baran

THE RESULTS OF THE RESEARCH ON SENSITIVITY OF SURVEILLANCE ON THE INFECTIOUS DISEASES OF PSSE ZWOLEŃ

SUMMARY

The aim of the paper was to evaluate sensitivity of surveillance of infectious diseases in 2005, in comparison to 2000-2004 (i.e. after taking the measures to improve notification of infectious diseases).

In the first half of 2005 significant improvement was noticed, mainly in the group of diseases, which had been to be reported obligatorily since 2002 (e.g. helminthiasis). The improvement of notification and registration was short-lasting. In the second half of the year the drop of notification and registration was reported.

There is a need of active and permanent monitoring of notification and registration of infectious diseases and renewed consideration of the list of diseases which are subjected to be obligatorily notified.

PIŚMIENNICTWO

1. Ustawa o Inspekcji Sanitarnej z 14.03.1985r. tekst jednolity Dz. U. 98.90.575 z póź. zm.
2. Ustawa o chorobach zakaźnych i zakażeniach z 06.09.2001r. Dz. U. 01.126.1384 z póź. zm.
3. Kacperczyk-Baran T. Zgłaszalność chorób zakaźnych w latach 2000-2004 na terenie działalności PSSE Zwoleń. Przegl. Epidemiol. 2005;59:731-737.

Otrzymano: 20.02.2006 r.

Adres autorki:

Teresa Kacperczyk-Baran
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
ul. Bogusza 37, 26-700 Zwoleń